

ABD'nin Çelik ve Alüminyum İthalatında Koruma Önlemlerine İlişkin Değerlendirme

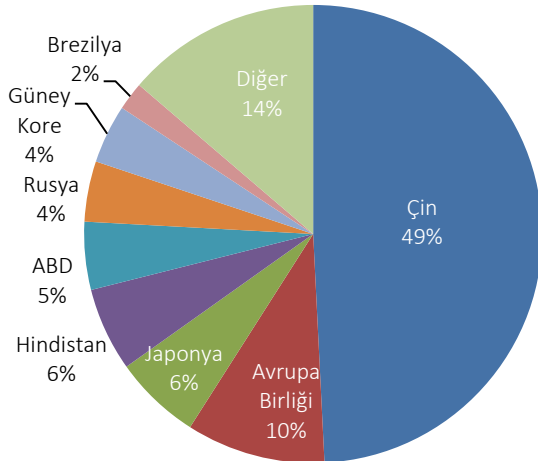
MART 2018

ABD Başkanı Trump bir süredir devam eden soruşturma sonrasında çelik ve alüminyum ithalatında koruma önlemlerine ilişkin kararı 08.03.2018 tarihinde imzaladı. İmzayı takip eden 15 gün sonra uygulamaya konulması planlanan karara göre ABD ithal çeliğe %25, alüminyuma %10 ek gümrük vergisi uygulama kararı aldı. Karardan ABD'nin NAFTA kapsamında görüşmelerini sürdürdüğü Kanada ve Meksika'nın muaf tutulduğu açıklanırken, ABD'nin gümrük tarifelerini değiştirmeye ve kaldırmaya açık olduğu ifade edildi. Böylece daha önceki açıklamalarda dile getirilen istisna tanınmayacağı yaklaşımından geri adım atılmış oldu. Ayrıca, Trump'ın gümrük vergilerinde "ABD'ye ticarete adil davranan" ülkelere muafiyet sağlama teklifi, söz konusu muafiyetin genişletilebileceği ihtimalini de gündeme getiriyor. Öte yandan, sağlanan muafiyetin NAFTA görüşmelerinde baskı unsuru olarak kullanılması ihtimali söz konusu ülkelerde rahatsızlık yaratıyor. Ayrıca, hafta içinde Avrupa Birliği ve Çin başta olmak üzere çeşitli ülkelere yapılan karşı önlem açıklamaları konunun zamanla tüm ülkeleri etkileyecek geniş kapsamlı sıkıntılara dönüşme riski taşıdığını ortaya koyuyor.

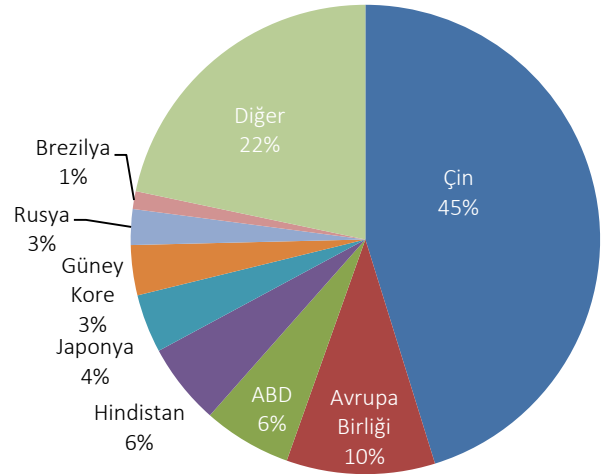
Alüminyum ithalatına uygulanacak verginin ağırlıklı olarak dünya üretiminden %60, tüketiminden %50 pay alan Çin'i etkilemesi bekleniyor. Vergi oranının daha yüksek belirlendiği ve Türkiye'nin de aralarında bulunduğu daha fazla ülkeyi etkilemesi beklenen çelik sektörüne ilişkin karar ise gündemde daha çok yer alıyor.

Ağırlıklı olarak Çin'de gerçekleştirilen hızlı yatırımlar nedeniyle oluşan küresel kapasite fazlası son yıllarda çelik sektörünün gündemindeki en önemli sorun olarak öne çıkıyor. Ayrıca, Çin'de büyüme oranının çift haneli seviyelerden %6,5-7 bandına gerilemesi atıl kapasite sorununu derinleştirirken, Çin'in iç pazardaki fazla ürünü ihracat aracılığıyla dış pazarda eritmeye çalışması bu sorunun kronikleşmesine neden oluyor. Dünya çelik üretiminde %49 payla ilk sırada yer alan Çin'i Avrupa Birliği ve Japonya sırasıyla %10 ve %6'lık paylarıyla takip ediyor. Dünya çelik tüketiminde de Çin %45'lik payıyla ilk sırada yer alırken, onu Avrupa Birliği %10 ve ABD %6 payları ile izliyor.

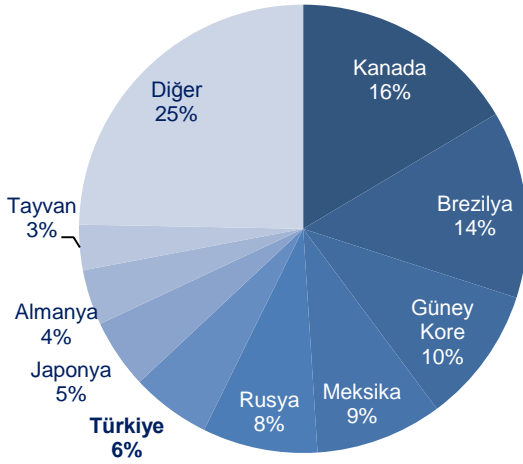
Dünya Çelik Üretiminde Ülkelerin Payı
(milyon ton bazında, 2017)

Dünya Çelik Tüketiminde Ülkelerin Payı
(milyon ton bazında, 2017)

ABD'nin Çelik İthalatında Ülkelerin Payı
(milyon ton bazında, 2017)

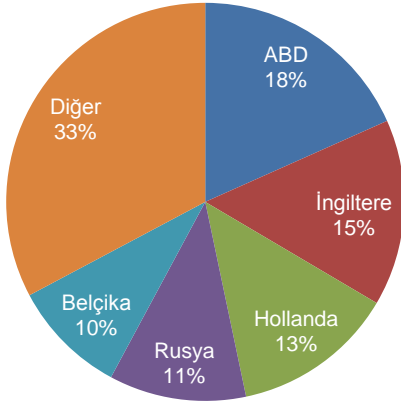
ABD Uluslararası Ticaret İdaresi'nin verilerine göre, ABD'nin çelik ürünlerinde dış ticaret açığı 2009-2016 döneminde %269 artmıştır. 2017 yılında yaklaşık 100 milyon tonluk çelik tüketiminin %35'ini ithal eden ABD, dünyanın en büyük çelik ithalatçısı konumunda bulunuyor. 2017 yılında ülkenin çelik ithalatı miktar bazında %15, değer bazında %30 artarak sırasıyla 34,5 milyon ton ve 29,1 milyar dolar düzeyinde gerçekleşti. ABD'nin bu dönemde miktar bazında en çok çelik ithal ettiği ülke %16 ile Kanada olurken, bu ülkeyi %14 ile Brezilya, %10 ile Güney Kore ve %9 ile Meksika izledi. Türkiye ABD'nin çelik ithal ettiği ülkeler arasında %6'lık payla 6. sırada yer aldı. Çin'in ise %2'lik payı ve 11. sıradaki konumuyla ABD'nin kararından ilk etapta nispeten daha az etkilenmesi bekleniyor.

Muafiyet olmaması durumunda karardan Kanada ve Meksika'nın önemli ölçüde etkilenmesi bekleniyordu. Söz konusu ülkelerin çelik ihracatında ABD'nin payı 2017 yılında %80 civarında gerçekleşmişti. Bu iki ülkenin karardan muaf tutulmaları, muafiyet dışında kalan diğer ülkelerin olumsuz etkilenme riskini artıran bir unsur olurken, bu durum aynı zamanda küresel çelik ticaretinde rotaların değişmesi ve fiyatlarda dalgalanma yaşanması olasılıklarını gündeme getiriyor. Bu noktada ise ABD'nin çelik vergisi kararının doğrudan etkisini nispeten daha az hissetmesi beklenen Çin'in dünya çelik fiyatlarında meydana gelebilecek dalgalanmalardan daha fazla etkilenebileceği düşünülüyor. (Ek: İlgili Ülkelerin Çelik Ürünleri İhracatı)

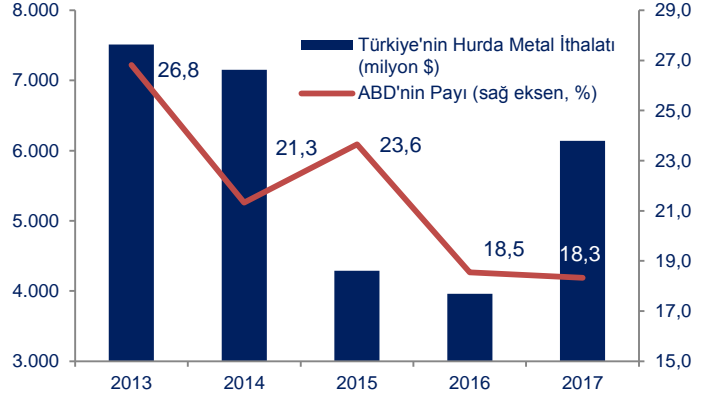
Ülkelerin Çelik İhracatlarında ABD'nin Payı (Değer bazında, %)	
Kanada	85,5
Meksika	79,9
Brezilya	27,8
G. Kore	11,4
Türkiye	8,6
Rusya	8,0

Türkiye çelik üretiminde Avrupa'da 2., dünyada 8. sırada yer alıyor. Türkiye'de çelik ve çelik ürünleri sektörü 2017 yılında gerçekleştirdiği 13,8 milyar dolar ihracat ile fasıl bazında en çok ihracat yapan 3. sektör oldu. ABD Türkiye'nin çelik üretiminde kullandığı hurda metali aldığı ülkelerin başında yer alırken, sektörün nihai ürün ihracatı içinde de ilk sırada yer alıyor. Türkiye ile benzer şekilde hurda metalden üretim yapan ABD'nin aldığı kararla ülke içinde çelik üretimini artırma hedefi, Türkiye'nin hammadde temini açısından pazar değişikliği olasılığını da beraberinde getiriyor.

Türkiye'nin Hurda Metal İthalat Pazarları (2017)

Türkiye'nin Hurda Metal İthalatı

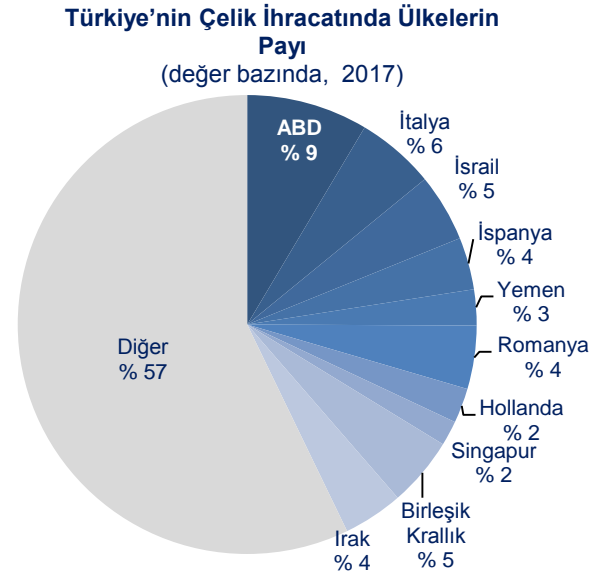
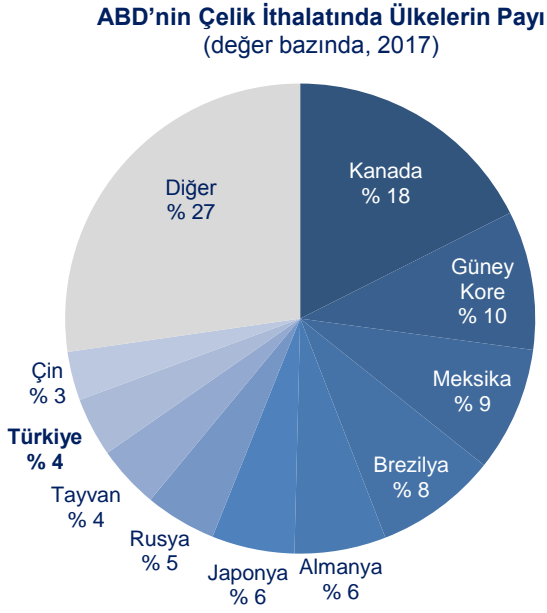
Türkiye'nin son yıllarda gerileme eğiliminde olan ABD'ye çelik ihracatı, 2017 yılında 1,2 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti. Böylece, sektörün ihracatında ABD'nin 2016'da %10,4 olan payı, 2017 yılında %8,6'ya düştü. Bu dönemde, Türk çelik sektörünün ABD'ye sattığı başlıca ürünler inşaat demirleri ve çelik borular oldu. Trump yönetiminin atacağı adımlara yönelik süregelen belirsizliklerin etkileri 2018 yılının başında daha da belirginleşti. Çelik İhracatçıları Birliği'nin verilerine göre 2018'in ilk iki ayında sektörün ABD'ye ihracatı miktar bazında %60 geriledi.

Türkiye'nin Çelik İhracatında İlk 10 Ülke

Türkiye (milyon \$)	2013	2014	2015	2016	2017	Pay (%)*
ABD	809	1.482	1.246	1.160	1.184	8,6
İtalya	524	343	337	388	765	5,5
İsrail	534	628	406	493	661	4,8
İspanya	190	228	211	258	509	3,7
Yemen	387	385	154	246	350	2,5
Romanya	371	414	375	412	617	4,5
Hollanda	268	330	206	253	339	2,5
Singapur	50	21	9	8	242	1,8
Birleşik Krallık	522	622	514	504	676	4,9
Irak	2.146	1.464	915	641	583	4,2
Diğer	10.263	9.683	7.649	6.782	7.913	57,2
Toplam	16.067	15.600	12.023	11.145	13.841	100,0

*2017 itibarıyla

Vergi düzenlemesinin belli ülkelere muafiyet tanınması Türkiye'nin uygulamadan etkilenme riskini önemli ölçüde artıran bir unsur oldu. Bu durumda sektörün ABD'ye ihracatının gerilemeye devam edeceği veya sektörün ihracatta fiyat ayarlamalarına gidebileceği öngörülüyor. Ayrıca, ABD'de yatırımları bulunan bazı Türk firmalarının karardan etkilenmemek için ülkedeki üretimlerine ağırlık verebilecekleri belirtiliyor. Örneğin, Borusan Şubat ayında ABD'de 173 milyon dolar kontrat bedelli boru hattı ihalesini kazanmıştı.

ABD açısından değerlendirildiğinde ise, alınan koruma önlemlerinin, çelik üretiminin kısa vadede artırmayacak olması nedeniyle özellikle otomotiv ve içecek sektöründe faaliyet gösteren üreticilerin maliyetlerini artırması, dolayısıyla enflasyonu tetiklemesi bekleniyor. Daha önce 2002 yılında Bush döneminde uygulamaya konan benzer bir düzenlemenin diğer sektörlerde 200 bin kişilik istihdam kaybına neden olması nedeniyle kısa bir süre sonra uygulamadan kaldırıldığı biliniyor.

Ek: İlgili Ülkelerin Çelik Ürünleri İhracatı
Kanada'nın Çelik İhracatında İlk 10 Ülke

Kanada (milyon \$)	2013	2014	2015	2016	2017	Pay (%)*
ABD	9.670	10.568	9.062	8.243	9.910	85,5
Meksika	388	438	458	437	506	4,4
Türkiye	114	118	64	88	210	1,8
Çin	177	144	134	148	166	1,4
Hollanda	124	105	108	94	82	0,7
Hindistan	60	43	60	67	61	0,5
Almanya	28	38	45	47	54	0,5
Bangladeş	89	55	32	43	41	0,4
Avustralya	33	39	43	33	33	0,3
İngiltere	30	31	28	25	32	0,3
Diğer	910	764	577	445	499	4,3
Toplam	11.621	12.344	10.612	9.669	11.594	100,0

*2017 itibarıyla

Meksika'nın Çelik İhracatında İlk 10 Ülke

Meksika (milyon \$)	2013	2014	2015	2016	2017	Pay (%)*
ABD	6.251	7.053	6.200	5.816	6.722	79,9
Kanada	204	277	153	180	328	3,9
Kolombiya	573	436	315	186	242	2,9
Guatemala	124	114	112	117	133	1,6
Venezuela	175	121	56	45	68	0,8
Arjantin	120	100	58	43	52	0,6
Peru	51	92	46	46	51	0,6
Kosta Rika	68	63	48	44	50	0,6
Şili	83	99	100	47	47	0,6
Dominik Cumhuriyeti	101	47	28	38	36	0,4
Diğer	1.672	1.229	837	805	686	8,1
Toplam	9.425	9.632	7.952	7.366	8.416	100,0

*2017 itibarıyla

Brezilya'nın Çelik İhracatında İlk 10 Ülke

Brezilya (milyon \$)	2013	2014	2015	2016	2017	Pay (%)*
ABD	3.479	4.266	3.347	2.411	3.407	27,8
Arjantin	811	645	679	535	916	7,5
Hollanda	786	1.227	1.014	605	691	5,6
Çin	631	581	638	551	606	4,9
Almanya	139	310	319	355	562	4,6
Meksika	263	217	255	252	482	3,9
Türkiye	50	172	335	389	475	3,9
İtalya	150	242	227	221	343	2,8
Japonya	373	332	261	267	334	2,7
Portekiz	12	79	80	90	229	1,9
Diğer	3.466	3.770	3.511	3.476	4.212	34,4
Toplam	10.159	11.840	10.667	9.153	12.256	100,0

*2017 itibarıyla

Güney Kore'nin Çelik İhracatında İlk 10 Ülke

G. Kore (milyon \$)	2013	2014	2015	2016	2017	Pay (%)*
Çin	4.668	4.962	4.155	4.380	4.575	12,9
ABD	4.102	6.051	4.167	3.498	4.027	11,4
Japonya	3.775	4.047	3.040	3.161	3.943	11,1
Norveç	7	10	8	12	2.358	6,7
Hindistan	1.547	1.959	1.931	1.674	2.261	6,4
Vietnam	1.533	1.639	1.621	1.450	1.722	4,9
Meksika	1.146	1.334	1.380	1.266	1.685	4,8
Malezya	904	786	999	645	1.573	4,4
Tayland	1.679	1.768	1.376	1.347	1.527	4,3
Endonezya	1.356	1.266	851	731	1.015	2,9
Diğer	12.733	12.795	11.793	11.599	10.742	30,3
Toplam	33.450	36.617	31.320	29.763	35.426	100,0

*2017 itibarıyla

Rusya'nın Çelik İhracatında İlk 10 Ülke

Rusya (milyon \$)	2013	2014	2015	2016	2017	Pay (%)*
Türkiye	2.601	3.272	2.764	2.640	3.749	16,9
ABD	1.105	1.999	1.160	876	1.772	8,0
Belarus	1.740	1.666	1.123	1.137	1.764	7,9
Kazakistan	2.397	1.780	1.375	1.124	1.533	6,9
Tayvan	1.377	1.490	901	1.004	1.530	6,9
Meksika	427	991	728	744	1.110	5,0
Belçika	356	887	638	667	969	4,4
Finlandiya	87	65	73	286	881	4,0
Mısır	262	448	435	486	636	2,9
Hollanda	958	820	767	578	586	2,6
Diğer	12.199	10.290	7.567	6.844	7.673	34,6
Toplam	23.509	23.708	17.530	16.386	22.203	100,0

*2017 itibarıyla

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.